

XO‘JALIK YURITUVCHI SUB‘YEKTLARNING INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIVAVIY RAG‘BATLANTIRISHNING MAZMUN VA MOHIYATI

Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich
iqtisodiyot va boshqaruv fakulteti, i.f.f.d (PhD), kafedra dotsenti
Namangan davlat texnika universiteti
email: nbahriddinov@lincolnucsf.edu
+ 998905547147
ORCID: 0000-0002-3765-5778

Annotatsiya. Maqolada xo‘jalik yurituvchi sub‘yektlarning innovatsion faoliyatini moliyaviy rag‘batlantirishning mazmun va mohiyati yoritib berilgan. Mazkur masala bo‘yicha turli horij olimlar qarashlari ko‘rsatilgan va ularning amaliyotda qo‘llash imkoniytlari tavsiya etilgan. Innovatsion faoliyatni moliyaviy rag‘batlantirishning mazmun va mohiyati atroflicha yoritib berilgan.

Kalit so‘zlar. innovatsion faoliyat, rag‘batlantirish, korxonalar, moliyaviy rag‘bat, xorijiy tajriba, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish, globallashuv, iqtisodiy o‘sish, ijtimoiy va ijtimoiy infratuzilma, xo‘jalik yurituvchi sub‘yektlar.

Kirish. Hozirgi zamon fan-texnika taraqqiyot tendensiyasida iqtisodiy o‘sishning eng maqbul va samarali omillaridan biri sifatida innovatsion faoliyatni rivojlantirish va uni rag‘batlantirish masalasiga e‘tibor kuchaytirilgan. Albatta zamonaviy taraqqiyot innovatsion faoliyatning natijasi sifatida olinadigan intellektual mahsulotsiz hech qanday mazmun va ma‘noga ega bo‘lmaydi.

Hozirgi sharoitda biznesning raqobatbardoshligiga erishish innovatsion faoliyatning faollashtirilishiga bog‘liq bo‘lib qolmoqda. Chunki innovatsiyalarning yaratilishi, xo‘jalik yurituvchi sub‘yektlar tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulot turlarining ko‘paytirilishi, mahsulotga yangi iste‘mol xususiyatlarni berib borilishigina ichki va tashqi bozorlarda muvaffaqiyatli raqobatlashishni ta‘minlay oladi.

Bozor munosabatlari sharoitida innovatsion faoliyatga undovchi eng muhim sabab, raqobatga bardoshli bo‘la olish zaruriyatidir. Shu nuqtai nazardan iqtisodiyotda raqobat qanchalik kuchli bo‘lsa, innovatsiyalarga intilish ham shunchalik kuchli bo‘ladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Tadqiqot davomida yuqorida ta‘kidlangan innovatsion faoliyatga oid dastlab keng ma‘noda «Innovatsiya» atamasi birinchi marta avstriyalik iqtisodchi Y.Shumpeter tomonidan 1912 yilda «Iqtisodiy rivojlanish nazariyasi»³ asarida taklif etilgan. Innovatsion nazariyaning eng asosiy qoidalari ham ushbu asarda to‘la asoslab berilgan.

Amerikalik boshqaruv bo‘yicha mutaxassis P.Druker innovatsiyaga nisbatan yanada kengroq yondashuvni chiqdi, ya‘ni «Yangilik kiritish – bu murakkab tizim bo‘lib, uning yordamida g‘oyalar va ixtirolar birinchi marta tijorat voqeligiga aylanadi. Bu – mahsulot yoki xizmat turlarini bozorga chiqarish, iqtisodiyotga muvaffaqiyatli joriy etish, demakdir»⁴ ishlab chiqdi.

³ Shumpeter Y. «Teoriya ekonomicheskogo razvitiya». – M., Progress, 1982. –455s.

⁴ П.Друкер Новый бизнес.- М.: Экономика, 1993, с

Yana bir ta’rif quyidagicha: «innovatsiya – bu jamiyat taraqqiyotining ta’siri ostida inson o’zgaruvchan ehtiyojlarini to’laroq qondirish uchun yangilik kiritish, yangiliklarni (yangi amaliy vositani) yaratish, tarqatish va ulardan foydalanish jarayoni» deb ifodalanadi. E.A.Utkin⁵ esa innovatsiya (yangilik kiritish)ni amalga oshirilgan ilmiy tadqiqot yoki kashfiyot natijasida ishlab chiqarishga joriy etilgan, avvalgisidan sifat jihatdan farq qiluvchi ob’ekt sifatida ta’riflaydi.

Tadqiqot metodologiyasi. Maqolada mavzu doirasidan kelib chiqqan holda ilmiy va nazariy yondashuvlar o’rganilib, mushohada qilingan. Tadqiqotda qo’yilgan maqsadga erishish uchun yo’nalish tanlab olingan. Birlamchi hamda ikkilamchi ma’lumot manbalarini chuqur o’rganshi va asoslash uchun tadqiqot strategiyasi belgilab olingan.

Tahlil va natijalar. Mamlakatimizda iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sanoat korxonalarining innovatsiyalarga intilishiga muhim turtki bo’lmoqda.

Bunday sharoitlarda korxonalar xaridorlarning talab-istaklarini ustun quyishga intilishlari lozim bo’ladi, chunki shu orqali raqobatbardoshlik va sotish hajmlari oshirilishiga erishiladi.

Innovatsiyalar orqali korxonalar o’ziga resurslarni yetkazib beruvchilarga ham ijobiy ta’sir etadi. Ular ham joriy etilayotgan innovatsiyalarga moslashishga majbur bo’ladilar.

Shuningdek, resurslar yetkazib beruvchilardagi innovatsiyalar iste’molchi korxonalarda ham innovatsiyalarga turtki beradi

Xo’jalik yurituvchi sub’jekt korxonalarining innovasion faolligi mamlakatdagi ekologik, energetik tejamkorlik va boshqa standartlarga, ham bog’liqligini qayd etish o’rinli bo’ladi.

Mamlakatimizda to’laqonli innovasion muhitni yaratishdan asosiy maqsad-ilm sarfi yuqori va yuqori texnologiyalarga asoslangan ishlab chiqarish hajmini o’stirishga sharoitlar yaratish, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy sohalari rivojlanishdagi dolzarb muammolarni yechish uchun

ilmiy, ilmiy-tadqiqot va loyiha konstruktorlik tashkilotlarining ilmiy-texnik salohiyatidan samarali foydalanish, sanoat korxonalarining investision va innovasion faolligini oshirishga turtki berish hamda innovasion faoliyatni kengaytirishga investisiyalarni jalb qilishdir.

Shunga ko’ra, tanlangan tadqiqot ishi mavzusining dolzarbligidan kelib chiqqan holda, “innovatsiya” kategoriyasining mazmun va mohiyatini tadqiq qilish muhim vazifa hisoblanadi.

Innovatsiya deganda yangi ilmiy texnik yutuqni ifodalab, yangi mahsulotni yaratish, amalda qo’llash jarayoni ham tushuniladi. Iqtisodiy adabiyotlarda “innovatsiya” tushunchasi ilmiy-texnika salohiyatini real, yangi mahsulot va texnologiyalarni yuzaga chiqaradigan jarayon sifatida talqin etiladi⁶.

“Innovatsiya” atamasini ilmiy muomalaga birinchi bo’lib avstriyalik olim Yozef Shumpeter kiritdi⁷. U innovatsiyani tadbirkorning foyda olishi uchun vosita

⁵ Уткин Э.А., Морозова Г.И. Инновационный менеджмент. –М., Акалис, 1996. -208 с.

⁶ Кавалёв Г.Д. Основы инновационного менеджмента. –М., 1999.-Стр. 192.

⁷ Шумпетер И. Теория экономического развития (исследование предпринимательской прибыли, капитала,

yoki quroli deb qaradi. Uning qarashlarida innovatsiya sifatida quyidagi besh hol nazarda tutilganligini ko‘rish mumkin⁸ (1-rasm):

1-rasm. Korxonaning innovation faoliyat turlari⁹

Innovatsiya—bu kapitalni yangi texnika yoki texnologiya, ishlab chiqarishni tashkil etishning yangi shakllarig, xizmat ko‘rsatishga, boshqarishga jalb etishdan olingan natijadir. Uning natijasini innovation mahsulot deb ham atash mumkin.

Mashhur tadqiqotchi olim P.Druker ham innovatsiyaning iqtisodiy mazmunini asoslab berishga harakat qiladi va tadbirkorlar uning yordamida yangi xizmatlar yoki biznes turini amalga oshirish kabi o‘zgarishlardan foydalanadigan o‘ziga xos bir alohida vosita sifatida ta’riflaydi¹⁰.

Mamlakatimiz iqtisodini sifat jihatidan yangi bosqichga o‘tishi, innovation faoliyatni moliyaviy rag‘batlantirishda samarali mexanizmlrdan foydalanish zaruriyatini belgilab berdi. Ushbu masalani hal qilish, innovation faoliyatning tub mohiyatini va kamchiliklarni o‘rganish zaruriyati yuzaga kelmoqda. Shu o‘rinda innovation faoliyat xususiyatlarini aniqlash, innovation nazariyani tegishli konseptual jihatlarini o‘rganish va takomillashtirish muhim hisoblanadi. “Innovatsiya”, “Innovation faoliyat” va “Innovation faoliyatni rag‘batlantirish mexanizmi” tushunchalari hamda ularning iqtisodiy mohiyati, shakllanish bir qator iqtisodchi olimlar tomonidan o‘rganilgan va tegishli xulosalar berilgan.

Fanda, innovatsiya iborasi yangilik kiritish degan ma’noni bildiradi buning zaminida esa yangi tartib, yangi odat, yangi usul, kashfiyot va g‘oyalar yotadi.

кредита, процента и цикла конъюнктуры).-М. Прогресс.1982.-С.159.

⁸ Шумпетер И. Теория экономического развития (исследование предпринимательской прибки, капитал, кредита, процента и цикла конъюнктуры).-М.: Прогресс, 1982.-С. 159.

⁹ Muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

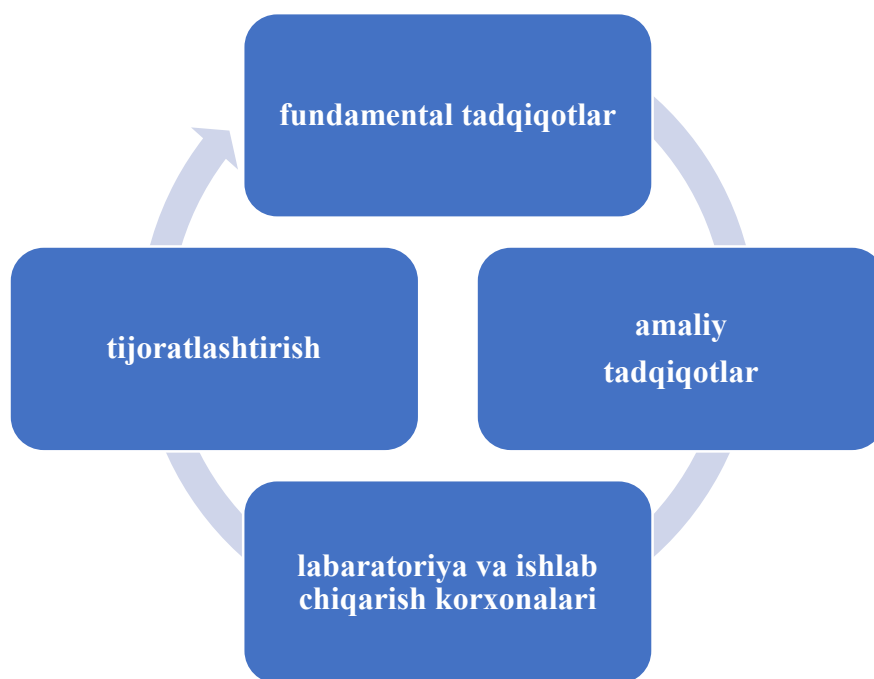
¹⁰ Друкер Петер Ф. Практика менеджмента.-М. : ИД Вильяме, 2003.- 398 с.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavka Mirziyoyev 2017- yil 22-dekabrda Oliy Majlisga Murojatnomasida innovatsiya atamasiga ta’rif keltirgan bo‘lib, unga ko‘ra “ Innovatsiya bu kelajak degani, biz buyuk kelajagimizni barpo etishni bugundan boshlaydigan bo‘lsak, uni aynan innovasion g‘oyalar, innovasion yondashuv asosida boshlashimiz kerak”.¹¹

Innovatsiya deganda yangi ilmiy-texnik yutuqni ifodalab, yangi mahsulot yaratish, amalda qo‘llash jarayoni ham tushuniladi.

Innovatsiya atamasining mohiyatini o‘rganish bilan bir qatorda “innovasion faoliyat” iborasining ham mazmunini aniqlashtirib olish lozim bo‘ladi. Innovasion faoliyat tushunchasiga iqtisodchi olimlar bergan ta’rifga e’tibor qarataylik. Xususan F.Ye. Ivaniskaya ushbu tushunchani izohlab: “innovasion faoliyat –bu ilmiy bilimlarni innovatsiyaga aylantirish jarayoni, ya’ni innovatsiyalar g‘oyadan ma’lum bir mahsulot, texnologiya yoki xizmatga o‘tadigan voqealar ketma-ketligidir”- deydi.¹²

I.V.Loguta esa “innovasion faoliyatni” ta’riflashda uni oddiy qismlarga bo‘lgan holda , quyidagicha tahlil qiladi (2-rasm):

2-rasm. Innovasion faoliyatning tarkibiy qismlari¹³ .

¹¹ Мирзиёев Ш.М. Халыимизнинг розилиги бизнинг фаолятимизга берилган энг олий баҳодир.-Г.: “Ўзбекистон” НМИУ. 2018.-Б.88.

¹² Иваницкая А.Е. Функциональный подход к управлению инновационной деятельностью предприятий: автореферат... доктор эканом. Науки –Владимир 2014 -32 с.

¹³ Логута И.В. Эканомический и организационный управление инновационном процессом промкшленнкх предприятий: автореферат к.э.н. –М.: 2011. 34 с.

Rasmga ko'ra:

-ilmiy tekshirish institutlari va oliy o'quv yurtlarida olib boriladigan izlanishlar (konsepsiya va nazariyalar) ning natijaviyligini olishga qaratilgan fundamental tadqiqotlar;

-amaliy tadqiqotlar; ilmiy tadqiqot muassasalarida olib boriladigan, ilgari kashf etilgan hodisa va jarayonlarning amaliy qo'llanish usullarini topishga qaratilgan;

-ilmiy tadqiqot va tajriba konstruktorlik ishlari (ITTKI) mahsus ixtisoslashtirilgan laboratoriyalarda, tajriba o'tkazish ob'yektlarida, shuningdek yirik sanoat korxonalarining ilmiy-ishlab chiqarish bo'linmalarida amalga oshiriladi. Ishlab chiqarish uchun loyiha hujjatlari to'plamini yaratishga yo'naltirilgan;

-innovation faoliyatning asosiy maqsadi bo'lgan ishlab chiqarishga innovatsiyalarni kiritish uchun olingan innovation mahsulotlar bilan bozorga kirishni o'z ichiga oladigan tijoratlashtirish bosqichiga bo'linadi.

Milliy iqtisodiyotni innovation rivojlanishini tadqiq etishda bir qator iqtisodchi olimlar tomonidan ham ushbu atamaga ta'riflar berilgan. Xususan F.O'. Dodiyeв tarifiga ko'ra, innovation faoliyat bu innovatsiyalarni yaratish, o'zlashtirish va tarqatish kabi ketma-ket bosqichlar yig'indisidir.¹⁴

Innovation faoliyatning natijasini innovation mahsulot ham deb atash mumkin.

Bizning fikrimizcha innovatsiya – bu qandaydir yangi yoki sezilarli darajada yaxshilangan mahsulot yoki jarayonni, marketingning yangi uslubini, ish amaliyotida, ish joylarini tashkil qilishda yoki tashqi aloqalarda yangi tashkiliy uslubni iste'molga kiritishdir.

Innovatsiyalar inobatga olinadigan texnologik parametrlariga qarab mahsulot, jarayon va tashkiliy innovatsiyalariga bo'linadi.

Mahsulot innovatsiyasi - yangi yoki sezilarli darajada yaxshilangan tovar va xizmatlar, polufabrikatlar va ehtiyot qismlar kiradi.

Jarayon innovatsiyasi – yangi yoki sezilarli darajada yaxshilangan ishlab chiqarish yoki yetkazib berish uslubini, texnik jarayonlar, uskunalar yoki dasturiy ta'minotdagi sezilarli o'zgarishlarni, ishlab chiqarishni tashkil etishning yangi metodlari yaratishdir.

Tashkiliy innovatsiya – bu korxonaning ish amaliyotiga yangi tashkiliy uslubni joriy etishdir. Tashkiliy innovatsiyalarga korxonada birinchi marta foydalanayotgan ish amaliyotini tashkil qilish, ish joylari yoki tashqi aloqalarni tashkil qilish masalalari kiradi. Uning eng yaxshi xarakteristik usullari, o'quv materiallari va ularni yanada ommabop qiladigan boshqa ma'lumotlarni o'z ichiga olgan ma'lumotlar bazasini tashkil qilishidir.

Bunday innovatsiyalar ham xarajatlarni pasaytirishga, qo'shimcha foyda olishga imkoniyat yaratadi. Chunki ular natijasida ham yangi mahsulotlarni ishlab chiqarish o'zlashtiriladi yoki mavjud mahsulotlar sifati yaxshilanadi. Shunday bo'lsada, yangiliklarning asosiy turi mahsulot innovatsiyalari ko'rinishidadir.

Innovatsiyalarga moliyaviy rag'batlar amal qilishi nuqtai nazaridan mahsulot innovatsiyalari jozibadorroq bo'ladi. Chunki yangi mahsulot uning raqobatchilari

¹⁴ Додиев Ф.Ў. Инновацион фаолиятни молиявий рағбатлантириш: И.Ф.Н. илмий даражасини олиш учун диссертация автореферати.-Т.1998.-22 б.

paydo bo'lgunga qadar bozorda ustunroq mavqega ega bo'lgan holda tezroq yuqori foyda olish imkonini beradi.

Innovatsiyalarni faoliyat sohalari bo'yicha turkumlashda ularni texnikaviy, texnologik, ishlab chiqarish, iqtisodiy, ijtimoiy, boshqaruv innovatsiyalariga, savdo va xizmatlar sohasi innovatsiyalariga ajratadilar.

Texnikaviy innovatsiyalar korxonalar va tarmoqning texnikaviy qurollantirilishining yangilanishi jarayoni ehtiyojlarini qondiradi, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga, moddiy va mehnat resurslari tejallishiga, korxonaning bozordagi raqobatbardoshlik mavqei mustahkamlanishiga va boshqa ijobiy samara keltirishga qaratilgan.

Har bir texnikaviy innovatsiya ikki asosiy xususiyati bilan ajralib turadi. Birinchisi, bu yangi ekanligi mezoni. U texnika darajasidagi sifat o'zgarishi bilan belgilanib, ilmiy kashfiyot yoki ixtiroing amaliy ro'yobga chiqarilishi natijasida sodir bo'ladi. Ikkinchisi esa samaradorlik mezoni. U innovatsiya o'zlashtirilishi natijasida erishiladigan iqtisodiy, ijtimoiy, ekologik va boshqa samaraning darajasi bilan belgilanadi. Bu mezonlar texnikaviy innovatsiyalarni ishlab chiqarishning texnikaviy bazasidagi ko'p sonli mayda takomillashtirishlardan farqlab olishga imkon beradi.

Texnologik innovatsiyalar korxonalar va tarmoqda yangi mahsulotni, texnologiyalar va materiallarni yaratishga va o'zlashtirishga, uskunalarni modernizatsiyalashga, ishlab chiqarish liniyalarini rekonstruksiyalash va jixozlashga, atrof-muhitni asrash chora-tadbirlarini amalga oshirishga qaratilgan.

Yangi mahsulotning yaratilishi korxonaning bozordagi ta'sir doirasini kengaytiradi, iste'molchi mijozlarni saqlab qoladi. Bular esa, o'z navbatida, foydaning oshirilishini, korxonaning raqobatbardoshligi mustahkamlanishini ta'minlaydi.

Yangi texnologiyaning o'zlashtirilishi korxonada mehnatunumdorligini oshirilishini, energiya va xom ashyo tejallishini, mehnat sharoitlari yaxshilanishi va atrof-muhit himoyalashini ta'minlaydi.

Texnologik innovatsiyalar ham korxonalar foydasi ortib borishiga, raqobatbardosh bo'lishiga yordam beradi.

Ishlab chiqarish innovatsiyalari ishlab chiqarish tarkibini va alohida ishlab chiqarish birliklari – syexlar, bo'linmalar va boshqalarning quvvatlari o'zaro nisbatini o'zgartirish yo'li bilan ishlab chiqarish faoliyatini diversifikatsiyalash hisobiga korxonaning ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirishga qaratilgan.

Iqtisodiy innovatsiya o'zida barcha turdagi ishlab chiqarish xo'jalik faoliyatining barcha turlarini rejalashtirishning shakllari va metodlarini, ishlab chiqarish xarajatlari pasaytirilishini qamrab oladi va pirovard xo'jalik va moliyaviy natijalarning yaxshilashiga yo'naltirilgan.

Ijtimoiy innovatsiyalar mehnat sharoitlari va xarakterini yaxshilashga, mehnatni tashkil etish shakllarini o'zgartirishga yo'naltirilgan. Bu innovatsiyalar korxonadagi psixologik muhitni va o'zaro munosabatlar xarakterini yaxshilashga ko'maklashadi. Xuddi shunday jarayonlar korxonaning bo'linmalari uchun ham xos bo'ladi.

Xulosa va takliflar. Shunday qilib, yuqoridagilarga asoslanib, innovatsiyani yuqori darajadagi noaniqlik sharoitlarida rivojlanayotgan ijtimoiy-iqtisodiy tizimning maqsadli o'zgartirilishi deb ta'riflash mumkin. Shu ma'noda innovatsiya bu tizimning

miqdor va sifat o‘lchamlarini o‘zgartirishga va uni tegishli darajaga olib chiqishga imkon beradi.

Ko‘rinib turibdiki, iqtisodiy nashrlarda “innovatsiya” atamasining turli ta’riflari keltirilmoqda. Shu bilan birga uning iqtisodiy kategoriya sifatidagi umum qabul qilingan yagona talqini mavjud emas.

Tadqiqotchilar har bir vaziyatda mazkur tushunchaga innovasion jarayonlarning nazariy va amaliy xususiyatlariga va ularni amalga oshiruvchi sub’yektlar davlat, hudud, tarmoq, korxonalar nuqtai nazaridan yondashmoqdalar.

Alohida qayd etish lozimki, innovasion faoliyat o‘z ichiga innovatsiyani o‘zlashtirish bo‘yicha faoliyatnigina olib qolmasdan, yangi mahsulotning tegishli bozorga olib kirilishini, sotish jarayoniga ko‘maklashishni ham oladi.

Umumlashtirilgan tasavvurda innovasion faoliyat bu sanoat ishlab chiqarishini o‘zgartirish, qayta qurish, uning texnologik tarkibi yangilash bo‘lib, u foydalanishni yoki ijtimoiy natijaga erishini maqsad qilib qo‘yadi.

Sanoat korxonalarida innovasion faoliyatning olib borilishi uchun unda innovasion salohiyat mavjud bo‘lishi lozim. Korxonalar innovasion salohiyatining rivojlantirilishi uning ichki muhiti unsurlarini rivojlantirish orqali amalga oshiriladi. Shuning uchun korxonalar ichki muhitini avvalroq tahlil etish zarur¹⁵.

Ta’kidlash lozimki, korxonalar jamlangan innovasion salohiyati uning barcha alohida qismlari yig‘indisi holati bilan belgilanadi.

Shuningdek, innovasion faoliyatni amalga oshirish uchun zarur resurslarni ham innovasion salohiyatning tarkibiga kiritish o‘rinli bo‘ladi.

Diagnostik yondoshuvda baholanayotgan innovasion salohiyatning avvaldan ishlab chiqilgan modelga muvofiqligi baholanadi.

Tarkibiy qismlar bo‘yicha tahlil faktlarni qayd etgan holda xulosalar chiqarsa, diagnostik tahlil tadqiq etilayotgan ob’yektning avvaldan belgilangan xususiyatlarga ega biron-bir guruhga kiritishga imkon beradi.

Sanoat korxonalarining innovasion faoliyatining tendensiyalari va qonuniyatlarini ochib berish uchun bu faoliyatning rivojlanishini tahlil etish zarur bo‘ladi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitlarida innovatsiyalarni ularni moliyalash manbalaridan, moliyaviy rag‘batlantirish mexanizmidan ajratgan holda tadqiq etilishi o‘rinli emas. Chunki innovatsiyalar barcha hollarda moddiy-texnologik yoki ijtimoiy naflilik bilan bir qatorda moliyaviy mazmunga ham ega.

Yuqoridagi belgilar bo‘yicha turkumlash ham aslida har bir turdagi innovatsiya moliyaviy ta’minlangan va moliyaviy naf keltiradi degan farazga asoslangan.

Demak, innovasion faoliyat amalga oshirilishi jarayonida uni moliyaviy rag‘batlantirish mexanizmini oqilona yo‘lga qo‘yilishi o‘ta muhim ahamiyat kasb etadi. Innovasion faoliyati iqtisodiy mohiyati uning natijasida foyda olish va moliyaviy resurslar manbasi sifatida foydalanishda ko‘rinadi.

¹⁵ Баранчеев В.П., Гунин В.Н., Ляпина С.Ю. Инновационный менеджмент. – М: Финстатинформ. 2000. -126 с.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Baxriddinov N. Xo‘jalik yurutuvchi korxonalarni innovatsion faoliyatni moliyaviy rag‘batlantirishda xorij tajribasining o‘rni // Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil: ilmiy elektron jurnal. – 2025. – Aprel, № IV.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, 1982. – 455 с.
3. Друкер П. Новый бизнес. – М.: Экономика, 1993.
4. Уткин Э. А., Морозова Г. И. Инновационный менеджмент. – М.: Акалис, 1996. – 208 с.
5. Кавалёв Г. Д. Основы инновационного менеджмента. – М., 1999. – 192 с.
6. Шумпетер И. Теория экономического развития (исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры). – М.: Прогресс, 1982. – 159 с.
7. Мирзиёев Ш. М. Халқимизнинг розилиги – бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳодир. – Т.: Ўзбекистон НМИУ, 2018. – 88 б.
8. Иваницкая А. Е. Функциональный подход к управлению инновационной деятельностью предприятий: автореф. дис. ... д-ра экон. наук. – Владимир, 2014. – 32 с.
9. Логута И. В. Экономическое и организационное управление инновационным процессом промышленных предприятий: автореф. дис. ... канд. экон. наук. – М., 2011. – 34 с.
10. Додиев Ф. Ў. Инновацион фаолиятни молиявий рағбатлантириш: диссертация автореферати и.ф.н. илмий даражасини олиш учун. – Тошкент, 1998. – 22 б.
11. Shah A. Local Budgeting. – Washington: World Bank, 2007. – 381 p.
12. Tugusheva V. R., Yunyaeva R. R. Agrosanoat majmuasida innovatsion faoliyatni kreditlash uchun davlat imtiyozlari // Izvestiya Perm davlat pedagogika universiteti. – 2011. – № 24. – В. 469–474.